

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbin!

5(1). Kongre'nin yolundan
komünist partisiyle silahlan!
Yıl:12, Sayı:286, 8 Temmuz 1985

5(1). Kongremizin aldığı önemli kararlardan biri, Türkiye dışında parti çalışması üzerineydi. Bu sayımızda, kongremizin bu kararını açan, Türkiye dışında parti çalışmasını çeşitli yönleriyle inceleyen bir yazı veriyoruz.

Türkiye dışında parti çalışması üzerine

Yalçın Çağlar — H. Erdal

Türkiye dışında çalışma yapıp yapmama sorunu yaşamın örgütümüzün önüne çoktan koymuş olduğu, bizim de yanıtlamış olduğumuz bir sorundur. Türkiye dışında, özellikle Avrupa'da çalışma yapıyoruz. Bazı koşullar değişmedikçe de yapmamız gerekecektir. Nedir bu koşullar? Akla hemen gelen ve kolay kolay değişmeyecek birkaç koşulu şöyle sıralayabiliriz.

1. Türkiye'nin bir geçiş kuşağı ülkesi olması ve bunun doğal sonuçları:

— Faşizm ve devrim alternatifleri dışındaki dönemlerin geçiciliği, Batı anlamında burjuva demokrasinin olanaksızlığı. Buna bağlı olarak, partinin bazı çalışmalarını ülke dışında yürütmesinin gerekliliği.

2. Dünya komünist hareketinin sağa kaymışlığı nedeniyle olabilen her yerde, bu arada göçmen işçiler arasında da, devrimci komünist çizgiyi duyurucu çalışma yapma gerekliliği.

3. Türkiyelilerin yoğun olarak yaşadığı Batı Avrupa'nın burjuva demokrasisi yaşıyor olması ve üstüne üstlük bu ülkelerde 1 milyondan fazla Türkiyeli işçi ve bir o kadar da ailesinin bulunması.

Daha da sayılabilir. Tüm bu koşullardan çıkan sonuç şudur: Partinin çalışmalarının bir bölümünün ülke dışında olması gereklidir. Bu açıdan "Avrupa önemli bir köprübaşdır". Bizim için soru Türkiye dışında çalışma yapıp yapılmayacağı değil nasıl bir çalışma yapılacağıdır.

— I —

Doğru çalışmanın ölçütleri

İki yanlış çalışma türü vardır. Bu yanlışları uç noktalarına kadar abartırsak

yanlışlıkları daha kolay ortaya çıkarıyor.

Biri, yalnızca ve yalnızca partinin Türkiye dışına taşıdığı işlevler ile ilgili ama çevresindeki yığın ile ilgisiz, bundan ötürü de çevreden kopuk ve içine kapalı bir çalışma türü. Bu, elit bir kadro çalışması olarak da formüle edilebilir.

Ötekisi, çevresindeki yığın ile ve onların sorunları ile yaygın olarak ilgili, ancak Türkiye'de devrimi gerçekleştirme amacı ile bağı bulandırılmış, koparılmış bir çalışma. Yerel sorunlar içinde komünistliği eriten bir çalışmadır.

Elbette bu iki uç yaşamda yalın olarak görülmüyor. Yaşamda vurgu bir o yana bir bu yana kayıyor ve bu yanlış eğilimler karışık olarak da ortaya çıkabiliyor.

Dikkat edilirse bu iki uç da Türkiye'de yığın çalışmasındaki sol ve sağ sekte yanlışların ülke dışı varyantı, yani çeşitlenmesi olmaktadır. Yürükoğlu yoldaşın "Toptancı siyasete hayır" yazısı yığın çalışmasındaki bu sekte yanlışlara kapıyı kapatıyor. O yazıdan çıkarılması gereken bazı ana yönlendirmeleri burada incelemekte yarar vardır:

"Siyasal çalışmayı, yalnızca yerel siyaset düzeyinde tutmak sendikal siyaseti devrimci siyasetin yerine geçirmek olur, kapitalist düzenin istediğinin ta kendisidir. Ancak, yerel-somut sorunlar üzerinde çalışmayı reddetmek de gerçekten 'solcu' suçlamasına hak verdirir.

"Siyasal çalışmanın, çalışmayı yürütenlerle ve konularıyla böyle iki kampa ayrılması, kapitalist düzenin oyununa düşmektir. Uzun dönemde devrim hareketinin halktan soyutlanmasını ve etkisiz bir güce dönüşmesini getirir.

"Bir yanda yerel siyaseti oportünistlere, 'sosyal işçi' tiplerine, liberal 'kanayan kalp-

ler'e bırakmışız. Bir yanda da devrimciler devrimlerden konuşuyorlar... Hayır bu ikisi birlikte yürütülmeden devrime olanak yoktur." (İşçinin Sesi, Sayı: 244)

Yerel çalışmaya hakkı olan önemi vermek ve bu çalışmayı devrim davasına bağlamak zorundayız. Siyasetin yerel ve genel, kesimsel ve genel düzeylerini başarıyla birleştiremezsek oportünizmin işçi hareketi içindeki etkinliğini yok edemeyiz.

Bugün Türkiye dışında yerel çalışmayı, yığın çalışmasını Türkiye'de devrimi gerçekleştirme hedefini en iyi tamamlar bir komünist çalışma olarak nasıl yürüteceğiz? Çok genel geçer ve işin ABC'si olduğu halde yine de sık sık unutulmuş bazı şeyler hemen sıralanabilir. Örneğin:

a) Lenin'in dediği gibi gizli bir örgüt çalışması yürütmenin sanatı her olanaktan yararlanmaktır. Batı'daki olanaklardan da yararlanmak gerekir.

b) Dünyanın her yerinde yalnızca ve yalnızca tek doğru komünist çizginin, güçlenmesi için çalışmak gerekir. Ülke dışında da bu geçerlidir.

Bu genellikten öteye gidersek, Türkiye'de devrimi gerçekleştirme hedefini en iyi tamamlar bir komünist çalışmanın somut ölçütlerini şöyle sıralayabiliriz:

— Yerel çalışma içinde militanlar kazanmak ve bunları Türkiye'de devrim savaşına katılabilecek profesyonel devrimci, komünist kadro düzeyine yükseltmek. Yani partiye kadro kazanmak.

— Partiye mali kaynak sağlamak.

— Partinin ülke içinde gerçekleştirilmesi zor hatta olanaksız bazı yönetsel ve teknik çalışmalarını ülke dışında yapılabilmemesinin olanaklarını geliştirmek.

— İdeolojik ve siyasal çizgimizi, Türkiye devriminin doğru açılımını, dünya işçi hareketine ve genel demok-

ratik kamuoyuna tanıtmak.

Ancak tüm bu somut amaçları anlamlı bir etkinlikle gerçekleştirmek için birşey gerekiyor. Geniş yığın desteği, yani yaygın yığın çalışması:

— Türkiye'de savaştacak profesyonel devrimci kadronun yüksek siyasal normlara sahip olması gerekir. Bunu sağlamanın önemli bir yönü profesyonel kadro yetiştirme yöntemlerimizi geliştirmek ise; öteki yönü, kadronun seçileceği militan kümesini büyütme. Nasıl iyi üründen çok elde etmenin bir yönü ileri tarım, öteki yönü tarlayı büyütme, iyi kadro kazanmanın da mantığı aynıdır.

— Partimiz konspiratif çalışmaktadır ve teknik ilerlemeyle dünya çok küçüldü. Kadroları Türkiye dışında da koruma gereği vardır. Bunun da en emin bir yolu kadronun çevresindeki yığınların geniş olmasıdır.

— Maddi ve teknik olanaklar yaratmanın bir yönü özverili, yaratıcı çalışma ise öteki yönü yine yaygın yığın desteğidir.

— Yurt dışında hiç Türkiyeli yaşamasa kendi çizgimizi tanıtmak için etkin bir diploması belki yetebilirdi. Ancak bu kadar Türkiyeli'nin olduğu bir ortamda, bu topluluğun desteğini kazanmadan Türkiye devrimi üstüne görüşlerimize anlamlı bir ilgi ve destek bulmak oldukça güç, hatta olanaksızdır. Bu açıdan da geniş yığın desteği önemlidir.

Gençliğin ağırlığı artıyor

1973'de petrol bunalımı nedeniyle Batı Avrupa yığınsal işçi alımını durduruyor. Örneğin, resmi istatistiklere göre Federal Almanya, Hollanda, Fransa, Avusturya, Belçika ve İsviçre'ye giden Türkiyeli göçmen işçilerin yıllara göre dökümü şöyle:

1961-1973'de giden	772,884 (yılıda ortalama 64,407)
1974'de giden	17.134
1975'de giden	1.211
1979'da giden	1.605

1975'e kadar ülke dışına tüm gidenlerin %30,4'ü nitelikli işçi ve İş ve İşçi Bulma Kurumu kanalıyla gidiyor, %33,7'si ada çağrılı olarak gidiyor, %30'u ise niteliksiz işçi ve kaçak olarak gidiyor. Ayrıca, 1975'e kadar ülke dışına tüm gidenlerin %47'si kır kökenli.

1975'de Avrupa'daki Türkiyeliler işçilerin dökümü ise şöyle:

800.000	yasal işçi
50-100.000	kaçak turist işçi
250.000	işçi ailesi (bunun %80'i Federal Almanya'da yaşıyor)
150.000	işçi çocuğu
Toplam: 1.250.000-1.300.000	kişi

1980'de ise durum şöyle:

770.290	yasal işçi
100.000	dolaylarında kaçak işçi
381.446	işçi ailesi
733.366	çocuk (0-18 yaş arası)
57.913	sığınmacı (yalnız Federal Almanya)
Toplam: 2.043.015	kişi

Bu toplamın %41'i, 1973'ten sonra gitmiş veya Avrupa'da doğmuş. 1980'de Federal Almanya'da 54.259 işçiye çalışma belgesi verilmiş. 1980'de geri dönüş ortalaması ise 55-60.000 civarında. 1983 ve 1984'de toplam olarak 130.000 kişi Federal Almanya'dan emeklilik parası alarak dönmüş. Ayrıca, 1980'de ülke dışında 49.000 çocuk Türkiyelilerden doğuyor. Toplam Türkiyeli nüfusunda artış %45, 16 yaşın altındaki nüfusun artışı ise %129,8'dir.

Yurt dışındaki Türkiyelilerin yaşa göre dökümü 1973 ve 1978'de şöyle:

0-21 yaş arası 1973'te %28,3, 1978'de %41,8.
22-35 yaş arası 1973'te %47,1, 1978'de %28,1.
36-55 yaş arası 1973'te %26, 1978'de %29,1.

Bütün bunlardan ilk göze çarpan ve bizim için önemli olan, *Batı Avrupa'daki Türkiyeli topluluğun hızla gençleşmesidir.* Bir yılda yaklaşık 65.000 yaşlı işçi emeklilik paralarını alıp işgücü pazarından çekilirken, buna yaklaşan bir sayıda

Londra'da bir giyim atölyesinde çalışan Türkiyeli işçiler

işçi çalışma yaşına ulaşarak, kaçak gelerek ya da sığınma alarak işgücü pazarına giriyor. Kaçakların ilticacıların da genç olduğunu varsaymak yanlış olmaz.

Başka bir deyişle, pratiğin gösterdiği bir olguyu sayılar da doğrulamaktadır: Göçmen işçiler arasında gene işçi kesimi Avrupa'da toplumun hareketli bir ögesi olarak öne çıkmaktadır.

1977 genel seçimleri sırasında İTİB'in İngiltere'deki Türkiyeliler arasında düzenlediği seçimden bir görünüş.

Yerleşik düzene geçme eğilimi

1973 yılında Almanya'daki Türkiyeliler işçilerin yüzde 57'si 4 yıl içinde geri dönmüştür. %4'ü 7 yıldan fazla ülke dışında kalmıştır. 1980'de ise %22'si 8 yıldan az bir süredir Almanya'dadır, %37'si 8 yıldan fazla bir zamandır ülke dışında bulunmaktadır, %41'i ülke dışında doğmuş ya da götürülmüş gençlerden oluşmaktadır. Bu veriler, Türkiyeliler göçmen işçiler arasında yerleşik düzene geçiş eğilimini nesnel olarak anlatıyor. Bir de işçilerin öznel istemlerine bakalım:

1969'da işçilerin %25,4'ü 5 veya daha fazla yıl ülke dışında kalmayı tasarlıyorken, 1974'de %38'i 5 veya daha fazla yıl ülke dışında kalmak istiyor. Dönüşünü belirsiz süre erteleyenler 1971'de %6,4 iken 1974'de %18,4'tür.

Başka bir deyişle, *ülke dışında bulunan işçilerin arasında kalma isteği giderek artmaktadır. Kalmayı başaranlar giderek yerleşik düzene geçmektedir.*

Bu olgunun bazı sonuçları olacaktır. Örneğin, kısa sürede çok para kazanıp Türkiye'ye dönme eğilimi olan yabancı işçinin toplumsal yaşamı ve karşılaştığı sorunlara bakışı ile, yerleşmeye niyetli olanın toplumsal yaşamı ve sorunlara bakışı farklı olacaktır. Geçici işçiler, özellikle kırsal kesimden gelenler, Türkiye'de içinde buldukları bazı geri toplumsal ilişkileri Türkiye dışına da taşıyorlardı: Aşiret-akrabalık hemşehricilik, din kardeşliği vb., ülke dışında da sürüyordu. İşçinin iş yaşamı, toplumsal yaşam ile fazlaca özdeşleşmiyordu. Kalıcılaşmaya soyunan işçi için böyle bir topluluk dokusunu götürmek olanaksız değildir ama oldukça zordur. Genel olarak, işçi kimliği giderek mutlaka ön plana çıkacaktır.

Kalıcı olmak isteyen yabancı işçi yığını, dış ülkelere yönelik uzun vadeli amaçlar geliştirmektedir. Doğal olarak, bunun siyasal kavgasını verime gerekliliğini duymakta ve buna uygun örgütlenmelere yönelmektedir. Kavga yerel düzeyde başlamakta ve en yaygın olarak bu düzeyde sürmektedir. Bu süreç hızlanarak gelişmeye benziyor. Önümüzdeki dönem Türkiyeliler işçiler ve aileleri için de yerel siyasetin ve buna uygun örgütlerin gelişme dönemidir.

Şunu hemen söyleyebiliriz ki Türkiyelilerin yerel kavgasında "cami", diğer dini örgütlenmeler, dayanışma yardımlaşma dernekleri gibi araçların rolü öne itilmeye çalışılacaktır. Yani, devrimciler, komünistler yerel demokrasi kavgası vermezlerse, başı onlar çekmezlerse, bu işin başını yine sağcıların çekmesi için toplumsal koşullar elverişlidir.

Geri dönüşlerden ve kalanların yerleşik düzene geçmesinden döviz girdileri giderek azalacak olan Türk devleti, kalanların kazançlarının daha büyük bir kısmı Türkiye'ye gelsin diye, bir yandan milliyetçiliği, öte yandan İslamcılığı teşvik edecek, bu temelde yerel örgütlenmeleri gidererek daha fazla destekleyecek, belki de oluşturulmasına bizzat önayak olacaktır.

Bu gelişmeleri dikkatle izlemeyen ve buna göre örgütsel çalışmasını düzenlemeyen bir siyasal hareket, yığın içinden silinebileceği gibi kendini başka tehlikelere de açık bırakabilir.

Yığın çalışmasında dikkat edilecek yönler

Bu noktada durup bir düşünürsek, sıraladığımız oluşumlar (nüfusun gençleşmesi, genç işçi kesiminin en hareketli kesim olarak ortaya çıkması, Türkiyeliler arasında kalma isteği ve çabasının yoğunlaşması, bunlara bağlı olarak yerel siyasetin ağırlık kazanması) konumuz açısından ilginç ve önemli bazı noktalara dikkat çekmektedir:

— Rotasyonun hızlı işlediği dönemde gelen işçi, kır kesiminden bile olsa Türkiye'deki toplumsal kutuplaşmanın, keskin sınıf savaşının rüzgarından etkilenmiş geliyordu. Dört yılın altında bir sürede dönmeyi düşünenlerin yüksekliği, tüm Türkiyeli kesimin Türkiye'deki

LİB'in bu yıl düzenlediği Gençlik ve Dostluk Festivali'nden

gelişmelere daha duyarlı ve daha yakın olduğunu gösteriyordu. Türkiyelilerin günlük beklentileri, problemleri ile Türkiye'deki burjuva devletini devirme gerekliliği arasındaki bağı göstermek için göreceli olarak daha elverişli koşullar vardı. Bugün Türkiye dışında bulunanlar içinde Türkiye ile hiç ilişkisi olmamış ya da çok az ilişkisi olmuş bir genç kuşak ve uzun zamandır Türkiye'den uzak olan ve bulunduğu ülkeye yerleşme isteği nedeniyle, kavgası, o ülkelerdeki devletlere yönelmiş yaşlıca bir kuşak büyük çoğunluğu oluşturuyor. Bunların Türkiye devletine kızgınlıkları ana olarak ülke dışında kalış sorunlarının çözümüne yardımcı olmadığı içindir.

— Bu topluluğun yürüttüğü yerel sorunlar savaşımı, burjuvazinin elinde büyük olanakların olduğu, burjuva demokrasilerinin yaşandığı ülkelerin bariyerli-reformist ortamında olmaktadır.

— Tüm bu ülkelerde komünist partiler gerilemekte, yeni sosyal demokrasiye dönüşmekte, yabancı işçilere dost olmayan ulusçu, sosyal-yurtsever siyasetler izlemektedirler.

— Batı'da yaşayanların sosyalist ülkeleri daha gelişkin bir yaşam standardına örnek olarak görmeleri, Batı'da tüketim ekonomisinin "renkli" görünüşü nedeniyle zordur. Türkiye'de yaşayanlar için ise böyle değildir.

Tüm bunlar yerel savaşımından, devrim gerekliliği fikrine ulaşmayı yığınlar için zorlaştırıcı etkenlerdir. Bunları da dikkate alarak şu sonuçları sıralayabiliriz:

— Önümüzdeki dönemde, ülke dışındaki Türkiyeli topluluk içinde sosyalizm ülküsünün propagandası daha büyük önem kazanacaktır. Ülke dışındaki Türkiyeli toplumun sosyal yaşamının örgütlenmesinde giderek işçi kimliğinin öne geleceğini öngördük. Bu da onları sosyalist propagandaya daha açık bir duruma getiriyor ve ülke dışındaki parti

çalışmasında bir önceki döneme göre daha elverişli bir ortam yaratıyor.

— Ayrıca, yukarıda yerel siyasete ilişkin olarak sıraladığımız sorunlar ışığında, ülke dışındaki yığın örgütleri, okuma gurupları ve İMG'ler yeniden gözden geçirilmelidir. Yerel siyaset yalnızca bu örgütlerin çerçevesi içine sıkıştırılmamalıdır. Ancak yerel siyasette ortaya çıkan tüm örgütlenmelerin çevresi bu örgütlerimizin çalışması ile örülmelidir.

— Çok çeşitli ekonomik, toplumsal, kültürel sorunlarıyla gençlik hem sosyalist ülkümüzü öğrenmeye, hem devrimci savaşa çekilmeye çok yatkın bir konumdadır.

— Yerel siyasetin alanı büyüdükçe, bu alanın, bu alanda çalışan parti üyeleri üstünde ve onlar kanalıyla parti üstünde, oportünist fikirlerin sızmasına daha elverişli koşullar yaratan bir basıncı olacaktır. Kaldı ki burjuva demokrasisi koşullarında, reformist, bariyerli bir ortamda gerçekleşiyor. Bunların yaratacağı tehlikelerin bir temel panzehiri vardır: Türkiye dışındaki parti çalışmasında kadroların teorik eğitimine ve ideolojik düzeyinin yükseltilmesine ve parti terbiyesine büyük ağırlık vermek gerekir.

— Türkiye dışında daha etkin yığın çalışması, şu anda gücümüzün yoğunlaştığı merkezlerden çevreye doğru hızla sıçrayan daha yaygın bir çalışma gerektirir. Bunu yapmak gerekir. Ancak bunun yaratacağı tehlikeler de vardır. Güçleri dağıtmak, yerelliğin getireceği dar bakış açısı, merkezkaç eğilimler vb. parti üzerinde basıncını hissettirmeye başlayacaktır. Yerel inisiyatif teşvik ederken, ona uygun örgütlerin oluşması için komünistlerin canla başla çalışmasını öngörürken, çeşitli demokratik istemler çevresinde merkezi örgütlenmeler yaratılmasını da öngörmeliyiz. Bu yereli genele bağlayacak, merkezkaç eğilimi

merkeziliğe kanalize edecek önemli bir kalıdır. Bir yandan yerel örgütlerin oluşmasına destek olmak, öte yandan amacı, bileşimi benzeyen örgütlerin Avrupa çapında merkezileşmesine gayret etmek gerekir. Bu özellikle gençlik için doğrudur. Örneğin Avrupa çapında bir gençlik federasyonu kurulmalıdır.

Yaygın yerel demokratik çalışmanın merkezi örgütlenmelerini yaratmada en iyi kalıdırçlardan biri de ortak istemler çevresinde Avrupa çapında kampanya tipi örgütlenmelerdir. Bunların Avrupa çapında sık sık merkezi eylemleri olmalı ve merkezkaç eğilimlere karşı bir panzehir olarak "daha büyük bir bütünün parçasıyız" bilincini aşılmalı, pekiştirilmelidir.

— Yerel istemler için savaş militanca ve sokakta yürütülmelidir. Savaş yöntemlerini seçerken ülke dışındaki koşulları dikkate almak ama bu koşulların esiri olmamak gereklidir.

— Yerel alanda aktif, militan, başarılı bir savaşım yürütmeden fabrikalara özellikle büyük fabrikalara girmek zordur.

— Bugünkü gücümüz, Batı'daki komünist hareketin oportünist konumu ve Türkiyeli topluluğun toplumsal dokusu, formasyonu, değişim dinamizmi gibi etkenler, genel olarak yerel çalışmaya, bunun için de özellikle işçi gençlik çalışmasına daha büyük ağırlık kazandırıyor ve zamanlama olarak onu daha öne çıkarıyor. Bunlarla bağlı olarak, kültür, sanat, spor çalışmaları da önem kazanıyor.

Yerel çalışma yürüten örgütlerimizin tüm bu noktalara önem vermeleri gereklidir.

— || —

Şimdi ana olarak şu dört soru üzerinde

durmaya çalışacağız:

1. Ülke dışındaki Türkiyelilerin örgütlenmesi genel olarak nasıl gelişiyor?

2. Ülke dışındaki Türkiyeliler siyasete nasıl çekilmelidir?

3. Örgüt için kadro kaynakları nerededir ve bunlar örgüte nasıl kazanılır?

4. Türkiye dışında partiye kazanılan kadrolar nasıl yetiştirilmeli ve korunmalıdır?

Şimdi bu soruları sırasıyla ele alalım.

Ülke dışında Türkiyelilerin örgütlenmesi genel olarak nasıl gelişiyor?

Ülke dışında Türkiyelilerin örgütleri asıl olarak iki biçimde ortaya çıkıyor. Bunlardan birincisi, Türkiyelilerin Türkiye'deki bazı geleneksel örgütlenme biçimlerini Türkiye dışında da sürdürmeleridir. Bunun en somut örnekleri camiler, Kuran kursları, Türk kahveleri, dükkanlar (bakal vb.), aile, aşiret, mezhep ve tarikate dayanan örgütlerdir. Kökleri Türkiye'de olan bu tür örgütlenme alışkanlığı kendini Türkiye dışında da sürdürüyor, ama ülke dışının farklı ihtiyaçlarına ayak uydurmaktan da geri kalmıyor.

Türkiye'den yeni geldiği ve geri dönüşün gündemden imediği koşullarda bu örgütlenmeler daha önemli bir rol oynuyorlar. Türkiye'ye geri dönüşün ertelenmesi ve entegrasyon sürecinin ilerlemesiyle bu geleneksel örgütlenmelerin önemi giderek azalıyor. Örneğin bir köyden toplu olarak başka ülkelere gelenler zaman içinde başka yerlere dağılıyorlar.

Çok özgül bilgilenme ve örgütlenme ihtiyaçları bir yana bırakılırsa, bu geleneksel örgütlenmeler, bizim çok sınırlı yararlanabileceğimiz örgüt biçim-

leridir.

Ülke dışındaki Türkiyelilerin örgütlenmesi, bir de Türkiye'nin son 20-30 yılında yaygınlaşmış, daha az geleneksel, daha çok ülke dışına özgü biçimlerde geliyor. Bu örgütlenmeler ana olarak birbirleriyle ilintili iki ihtiyacı karşılamak üzere doğuyorlar. Bunlardan birincisi, Türkiye dışında yaşayan Türkiyeli azınlığın eşit haklar için savaşa ihtiyacıdır. İkincisi de, bununla bağlı olarak, azınlığın tümünün ya da belli bir kesiminin özgül ihtiyaçlarıdır. Türkiyelilerin ülke dışındaki bu tür örgütlenmeleri genel olarak şu biçimlerde oluyor:

a) Dernekler: Dernekler de kendi içinde iki ayrı biçime bürünebiliyor. Birincisi, hemşehrilik temelinde kurulan derneklerdir. Egellik, Kastamonululuk vb. İkinci olarak bu dernekler belli bir işlev temelinde kuruluyor. Spor, kültür, sosyal yardım dernekleri gibi.

Derneklerin yığın tabanının yaygınlığı ve sürekliliği, derneği ortaya çıkaran somut ihtiyaç ya da işlevin devam edip etmediğine, derneğin ne kadar insanın ihtiyacına yanıt verdiğine ve hepsinin de ötesinde, derneğin işlevini ne ölçüde yerine getirdiğine bağlı olarak değişiyor.

b) Türkiye dışında ortaya çıkan örgütlenmelerden biri de *kampanya tipi* örgütlenmedir. Bunlardan daha çok kısa erimde gerçekleştirilebilecek somut bir amaç çevresinde kurulan geçici örgütlenmelerdir. Bedelli askerlik, hapistekilerle dayanışma vb.

Bu tür örgütlenmeler, siyasal bilinç düzeyi görece olarak ileri bir ekibin başlattığı ve derneklere oranla daha kısa ömürlü, daha gevşek ama örgütlenmeyi ortaya çıkaran somut amaca bağlı olarak yığın bağı çok geniş olabilen örgütlenmelerdir.

c) Türkiye'ye dönüşün gündemden indiği, entegrasyon sürecinin ilerlediği dönemlerde, Türkiyeli topluluğa yönelik basın-yayın araçları da, seslendiği topluluğun ihtiyaçlarına dayandığı ölçüde etkin olabilen yeni bir örgütlenme çeşidini oluşturmaktadır. Türkiye'de yayınlanan günlük gazetelerin MİT tarafından koordine edilen Türkiye dışı baskıları buna örnek verilebilir. Türk devletinin ülke dışındaki en etkin silahlarından biri, bu gazeteler çevresindeki örgütlülüktür.

Yazılı olmayan alanda ise durum daha farklıdır. Bu alanda bir yanda Türk devleti TRT Türkçe Servisi ile etkinlik sürdürmeye çalışırken, değişik Avrupa devletleri de bu alana el atmıştır. Bunların başlıcaları İngiltere'deki BBC Türkçe Servisi, Federal Almanya'daki Köln Radyosu, Danimarka, Hollanda, İsveç devlet radyolarıdır. Macaristan ve Bulgaristan da Türkçe yayın yapmaktadır.

Son zamanlarda, daha somut ihtiyaçlara yönelik yerel radyoculuk önemli bir alternatif olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Okuma alışkanlığı az, hatta okuma-yazma bilmeyenlerin çok olduğu Türkiyeli topluluk içinde bu yerel radyoculuk, *potansiyel olarak* etkin bir örgütlenme aracı niteliğindedir.

d) Ev sahibi ülkenin örgütleri de Türkiyeliler açısından somut ihtiyaçlara yanıt veren önemli örgütlenme olanakları sağlamaktadır. Bunların başında sendikalar gelmektedir.

Bütün bunlardan görüldüğü gibi, örgütlenme açısından gelecek, Kuran kursu gibi geleneksel örgütlenmelerde değil, ülke dışındaki Türkiyelilerin özgül ihtiyaçlarından kaynaklanan dernek vb. tür örgütlenmelerdedir. Bizler için yapılması gereken, bu tür örgütlenme alanında aktif yer almak, çalışmalarımızla bu alanda önderliği ele geçirmektir.

Bu önderlik çeşitli biçimlerde sağlanabilir. Somut bir ihtiyaç temelinde bir gurup komünist oluşturduğu örgütlenme ile de, komünistlerin birerli-ikişerli değişik örgütlerde çalışıp, önder olmalarıyla da sağlanabilir. Önemli olan, komünistlerin yığın ilişkileri içinde kaybolup gitmeden yığınlara liderlik edebilmeleridir.

Ülke dışındaki Türkiyeliler siyasete nasıl çekilebilir?

Geri dönüş eğiliminin düştüğü, entegrasyon sürecinin ilerlediği koşullarda, Türkiyelilerin devrim için, sosyalizm için siyasal savaşa çekilmesi sorunu, başlıbaşına zor bir soru olarak ortada durmaktadır.

Ülke dışındaki Türkiyelilerin kültür düzeyi görece ileri olanları arasında, çevre kirliliği, dünyada açlık, vb., global sorunların düşünülme başlanması, bu kişilerin siyasal savaşa ulaşmasına yol açabilmektedir. Bu tür kişileri, ülke dışındaki Türkiyeliler arasında sayıları oldukça az olan aydınlarla, öğrenci gençler arasında bulmak olanaklıdır. Ancak asıl büyük yığını siyasal kavgaya çekmenin güçlü bir aracı, onların somut sorunlarından hareketle onları siyasal savaşa katmaktır.

Ülke dışındaki Türkiyelileri siyasete çekebilmenin önündeki en büyük güçlüklerden ve bu yönde en büyük

kazanılmışlar arasında Türkiye devriminin bölge ve dünya açısından önemini kavrayabilme.

Tüm bu sıralananlardan bir kez daha ortaya çıkıyor ki, somut sorunlardan ve somut ilgi alanlarından hareketle genel devrimci bilinç yayma çalışması, Türkiye'de olup bitenler konusunda yürütülecek geniş bir *aydınlatma* ve Türkiye'de devrimin geniş bir bölge için, bu arada Avrupa için de taşıdığı önemin anlatılması, yurt dışındaki işçileri Türkiye'deki siyasal savaşa kazanabilme ve genel olarak devrimci komünist çizgiyi güçlendirmede ana halkayı oluşturur.

Parti için kadro kaynakları nerededir ve bunlar partiye nasıl kazanılır?

Ülke dışındaki Türkiyelilerin ezici çoğunluğu Türkiye dışına ücretli olarak, işçi olarak çalışabilmek için çıkıyor. Yani Türkiye dışına çıkanların ezici çoğunluğunun ana çıkış motifi işçiliktir. Türkiye dışına büyük göçün başlamasından 22 yıl

Gençlik ve Dostluk Festivali'nden

ihtiyaçlardan biri, sosyalizm propagandası yapabilecek güçlü araçların, odakların eksikliğidir. Batı ülkelerindeki komünist partileri güçlü oldukları durumlarda bile bu eksikliği giderememekte idler.

Türkiye'ye dönmeyi düşünen kesim için, elçilik ve polis tarafından fişlenme düşüncesi de siyasete katılmada önemli bir engeldir.

Türkiye'ye dönmeyi düşünmeyen kesim için hangi nedenlerle Türkiye'deki siyasal kavgaya ilgi duyar sorusunun yanıtına ilişkin olarak ise şunları söyleyebiliriz:

1. Duygusal bağlar. Türkiyelilerin kendi geçmişlerine olan duygusal bağları. Ancak unutulmamalıdır ki bu duygular milliyetçilikle içiçe durumdadır.

2. Ailesinin diğer fertlerinin, dostlarının yaşam koşulları ve onların siyasal çabaları ile dayanışma duygusu.

3. Ülkeye geri dönmesi durumunda kendisine daha iyi bir dünya yaratma ihtiyacı.

4. Sosyalizme, devrimci düşünceye

sonra ortaya çıkan tablo ise biraz daha farklıdır. Ülke dışındaki Türkiyeliler arasında artık sosyal katmanlaşma derinleşmiş bulunuyor. Bu nedenle, ülke dışında yaşayanları otomatik olarak işçi diye ele almak yanlış olur. Bugün baktığımızda şu sosyal gurupların varlığını görüyoruz:

Çalışan işçiler: Bunların büyük bir bölümünün yasal durumu sağlam olmakla birlikte, aralarında kaçak işçiler de vardır. Çalışan işçilerin bileşimine baktığımızda birinci kuşak yaşlı işçilerin oranının düşmekte, genç işçilerin sayısının artmakta olduğunu görüyoruz. Genç işçiler, ya ülke dışında doğmuş ya da çok uzun bir süredir Türkiye dışında yaşayan, entegrasyonda bir önceki kuşağa göre daha fazla ilerlemiş bir kesimi oluşturuyor.

İşsiz işçiler: İşçi olup işsiz kalmış ve işçi olarak çalışmak için iş aramaya devam edenler. Bunların önemli bir bölümünü yaşlandıkları, üretkenlikleri düştüğü için işten çıkarılmış işçiler oluş-

turuyor. Bu kesim içinde Türkiye'ye dönüş eğilimi çok güçlüdür.

Öğrenci gençlik: Türkiye dışındaki öğrenci kitlesi konusunda elimizde veri yok. Ancak gözlemlerimiz sonucu şunları söyleyebiliriz:

— Geçtiğimiz yıllarda Türkiye'den gelen üniversite öğrencisi sayısında önemli bir azalma oldu. Artacağına dair de bir belirti yok. Tersine daha da azalabilir.

— Şu anda var olan öğrenciler arasında önümüzdeki dönemde siyasallaşmanın artacağı düşünülebilir. Türkiye'nin rüzgarı bu kesime daima 1-2 yıllık bir gecikme ile geliyor.

— Özellikle teknik üniversitelerden yaz stajı için gelenler oluyor. Bunlar ile ilişki kurmak önemlidir.

— Ayrıca ikinci kuşağın bir bölümü mutlaka Türkiye dışındaki üniversitelere girecektir.

İşsiz gençlik: Ülke dışındaki Türkiyeli kesim içinde sayıları yüzbinleri bulan bir kesimdir. Bu kesimin büyük çoğunluğunu Türkiye dışında doğmuşlar, bir başka önemli bölümünü de Türkiye'den çok küçük yaşta ayrılmışlar oluşturuyor. Bu kesimin Türkiye ile bağları güçlü değildir. Ancak buldukları ülkeyle de tam entegre olmuş durumda değildir. Ne "istikbal" sağlayacak bir eğitim görmüş, ne de para kazanacak bir mesleğe sahip bir kesimdir. Büyük çoğunluğuyla marjinal bir katman görünümündedir. Yani, hangi toplumsal kesime katılacağı belli olmayan, henüz pek toplumsal sorumluluk taşımayan bir kesimdir. Avrupa burjuvazisi, ekonomi düzeldiği oranda, bu kesimden bir bölümü, meslek kurslarında eğiterek, işten çıkardığı yaşlı işçilerin yerine işe alacağı taze kan olarak hazırlıyor. Bu kesim enerji isteyen, cesaret isteyen, toplumsal düzene karşı tepki isteyen çalışmalar için bir kaynaktır. Bu kesimin olumlu özelliklerinden yararlanabilmek, sorumsuzluk ve istikrarsızlıklarını örgüte bulaştırmalarından kaçınabilmek için, örgüt çevresinde, somut kampanyalar biçiminde örgütlenmeleri düşünülebilir.

Esnaf: 1977 rakamlarına göre, Federal Almanya'ya işçi statüsüyle gelen 560 bin kişiden yaklaşık 120 bin kişi bağımsız iş iznine sahip esnaf konumundadır. Bakkal, kasap, turizm acentası vb. işleri yürüten, ana olarak Türkiyelilerden para kazanmayı amaçlayan bu kesim, siyasal olarak daha aktif, yığın etkileri görece olarak daha fazla bir kesimdir. Komünistler her sınıf ve katman arasında çalıştıklarına göre bu kesim arasında da çalışma yürütmek gerekir.

Kadınlar: Kadınlar hem Türkiye dışındaki Türkiyeli topluluk içinde, hem de özel olarak çalışanlar arasında sayıca da önemli bir kesimi oluşturuyor. Kadınların genel sorunlara ek olarak özgül sorunlarının da olması ayrı bir örgütlenmenin nesnel temelini oluşturuyor.

* * *

Türkiye dışında yaşayanların toplumsal bileşimine baktıktan sonra, parti örgütlenmesi için şu temel noktaları gözetmek gerekir:

1. Türkiye dışındaki yığın örgütlenmesini yürütecek sorumlularla partiye adam kazanacak sorumluları birbirinden ayırmak gerekir. Yani bir çatı altında, bir ekip içinde bazı kafalar daha fazla yığın ilişkisine kafa yoracak, bazı kafalar ise bu ilişki kurulan insanların arasından kim, ne zaman partiye kazanılır sorusuna kafa yoracak.

2. Partiyeye girmek isteyen kişiye, bu kararlar Türkiye'de siyasal çalışmaya katılmayı kabullenmiş olduğunu yalnız sözle değil yaşamda da anlatmak gereklidir. Bunun bir yolu, Türkiye dışındaki kadroların hareketliliğini sağlamak, bir yerde fazla kazık çakmasın olarak vermemektir.

3. Türkiye dışında partiye kazanılmış kadroların gerek yurt dışında, gerekse Türkiye'de büyük ölçüde legal alanda yararlı olabileceklerini gözden uzak tutmamak gerekir.